

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii de Guvern privind unitățile care dețin
animale terestre și incubatoare și trasabilitatea anumitor animale terestre
deținute și a ouălor pentru incubatie
denumirea proiectului actului normativ

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autoritatea administrației publice: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Subdiviziunea: Direcția medicină veterinară și siguranța alimentelor de origine animală.

Persoana responsabilă și datele de contact: Rodica Fotescu

Tel. 022 204 530, e-mail: rodica.fotescu@maia.gov.md

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În temeiul art.94 alin.(3), art.97 alin.(2), art.106 alin.(1), art.118 alin.(1) și (2), art.119 alin.(1) și în special art.120 alin.(1) și art.120 alin.(2) lit.c), d) și f), art.122 alin.(2) din Legea nr.196/2024 privind sănătatea animală.

De, asemenea, proiectul prenotat vine întru executarea acțiunii nr.10, din Cap.12 al Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.829/2023, și acțiunii nr.119 al Planului de Acțiuni al Guvernului Republicii Moldova pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.887/2023.

Adoptarea acestui proiect de act normativ are la bază Regulamentul (UE) 2016/429, cunoscut sub Legea nr.196/2024 privind sănătatea animală, care definește cadrul de prevenire și control al bolilor transmisibile de la animale la om, și completează normele existente prin detalierea cerințelor de trasabilitate și autorizare a unităților zootehnice.

Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană impune ajustarea legislației din Republica Moldova în domeniul sănătății animale și a siguranței alimentelor, astfel încât normele să fie compatibile cu cele ale Uniunii Europene, permițând accesul produselor pe piața UE.

Adoptarea acestui proiect este necesară pentru a sprijini atingerea obiectivelor stabilite de Legea nr.196/2024 privind sănătatea animală, care urmărește protejarea sănătății animalelor și siguranța alimentară, inclusiv în contextul prevenției și controlului bolilor zoonotice. Transpunerea acestui act în legislația națională este crucială pentru modernizarea sectorului zootehnic din Republica Moldova și pentru creșterea competitivității produselor pe piețele internaționale, în special în UE.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, legislația națională a Republicii Moldova în domeniul sănătății animale și trasabilității animalelor și produselor de reproducere este incompletă și insuficient aliniată la standardele europene. Principalele probleme care impun intervenția includ:

În Republica Moldova, nu există un sistem bine definit care să reglementeze modul în care unitățile zootehnice care dețin animale terestre, precum și incubatoarele, sunt autorizate și monitorizate. În lipsa unui cadru legal clar și complet, multe unități funcționează fără standarde adecvate, ceea ce poate pune în pericol sănătatea animalelor și calitatea produselor rezultate.

Trasabilitatea animalelor terestre și a ouălor de incubație este o cerință esențială pentru a asigura calitatea și siguranța produselor zootehnice. În Moldova, sistemele de trasabilitate existente sunt limitate și fragmentate, ceea ce creează dificultăți majore în urmărirea originii animalelor și produselor acestora. Lipsa trasabilității afectează negativ capacitatea de a preveni și controla bolile, inclusiv bolile transmisibile între animale și oameni (zoonoze).

În ciuda existenței unor norme generale privind sănătatea animalelor, legislația națională nu oferă soluții detaliate pentru controlul și monitorizarea unităților zootehnice și incubatoarelor, în special în ceea ce privește riscurile sanitare legate de bolile animale. Această deficiență crește riscul răspândirii bolilor, atât în unități, cât și la nivelul sectorului zootehnic național.

Deși există o legislație generală în domeniul sănătății și siguranței alimentare, aceasta este incompletă în ceea ce privește cerințele specifice pentru trasabilitatea animalelor terestre și a ouălor de incubație, precum și în ceea ce privește autorizarea și monitorizarea unităților zootehnice și incubatoarelor. În plus, cadrul legal actual nu oferă soluții adecvate pentru integrarea unui sistem național de monitorizare și trasabilitate compatibil cu cerințele UE.

Necesitatea intervenției este motivată de nevoia urgentă de a implementa un cadru normativ eficient care să alinieze legislația națională la cerințele UE, asigurând astfel:

- Sănătatea și bunăstarea animalelor;
- Trasabilitatea completă a animalelor și produselor de reproducere;
- Creșterea accesului la piețele externe;
- Protejarea fermierilor și a consumatorilor prin reducerea riscurilor de răspândire a bolilor și prin asigurarea unui control mai bun al calității produselor zootehnice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de transpunere a Regulamentului Delegat (UE) 2019/2035 urmărește crearea unui cadru normativ eficient și aliniat la legislația europeană, care să reglementeze unitățile zootehnice și incubatoarele din Republica Moldova, precum și trasabilitatea anumitor animale terestre și a ouălor pentru incubație. Obiectivele principale ale proiectului includ:

1. Îmbunătățirea sistemului de trasabilitate a animalelor terestre și a ouălor de incubație:

- Se propune implementarea unui sistem național de trasabilitate care să permită identificarea și urmărirea animalelor terestre și a ouălor pentru incubatie pe întreg ciclul de viață, de la unitățile zootehnice și până la abator sau export.

- Acest sistem va asigura o urmărire completă a produselor de origine animală, ceea ce va contribui la prevenirea și combaterea bolilor animale și va îmbunătăți calitatea produselor destinate piețelor interne și externe.

2. Autorizarea și monitorizarea unităților zootehnice și a incubatoarelor:

- Proiectul propune stabilirea unor cerințe stricte de autorizare și funcționare pentru unitățile care dețin animale terestre și pentru incubatoare. Aceste cerințe vor include:

- Standardele pentru siguranța și bunăstarea animalelor;
- Condiții optime de igienă și ventilație;
- Cerințe pentru gestionarea riscurilor sanitare.

- De asemenea, unitățile vor fi supuse unor inspecții periodice efectuate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), pentru a asigura respectarea acestor standarde.

- Se propune perfecționarea sistemului SIA RSA (Sistemul Informațional Automatizat al Registrului de Stat al Animalelor). Acest sistem va permite autorităților să acceseze rapid informații despre originea, starea de sănătate și mișcarea fiecărui animal, reducând astfel riscurile de răspândire a bolilor și îmbunătățind răspunsul în situații de criză.

3. Alinierea la standardele europene pentru a facilita accesul pe piața UE:

- Prin implementarea normelor stricte de trasabilitate și siguranță, proiectul va facilita accesul produselor pe piața Uniunii Europene, unde cerințele legate de sănătatea și bunăstarea animalelor sunt foarte stricte. Alinierea la aceste standarde va spori competitivitatea produselor zootehnice din Republica Moldova pe piețele internaționale.

4. Consolidarea capacităților de control și monitorizare ale ANSA:

- ANSA va beneficia de o consolidare a capacităților prin creșterea numărului de inspecți și dotarea acestora cu echipamente moderne pentru monitorizarea unităților zootehnice și a incubatoarelor.

- Proiectul prevede, de asemenea, formarea continuă a inspecților pentru monitorizarea unităților.

Elementele noi introduse prin acest proiect includ:

- SIA RSA perfecționat, extins;
- Cerințele specifice pentru autorizarea și monitorizarea unităților zootehnice și a incubatoarelor;
- Alinierea completă la normele UE pentru trasabilitatea animalelor și produselor de reproducere;
- Creșterea capacității ANSA în monitorizarea conformității cu normele UE.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prezentului proiect va avea un impact asupra sectorului public, în special asupra Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) care este principala instituție responsabilă de monitorizarea sănătății animalelor și trasabilitatea acestora. Conform art.3 din Legea nr.231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor, *operator național al SIA „RSA” (operator național)* este Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor căreia i se delegă, în condițiile legii, activitățile legate de înregistrarea, actualizarea datelor despre exploatații și animale, proiectarea, construirea, implementarea, operarea și întreținerea Registrului de stat al animalelor, de asigurarea securității, protecției și integrității datelor, nominalizată ca gestionar și furnizor național al mijloacelor de identificare;

Una dintre cerințele esențiale ale proiectului este implementarea unui sistem de trasabilitate digitală care să asigure monitorizarea completă a mișcărilor animalelor. În acest sens, ANSA va trebui:

- Să extindă SIA RSA, integrând noi funcționalități care să permită colectarea și procesarea eficientă a datelor despre sănătatea și mișcările animalelor.
- Să dezvolte interfețe digitale care să permită fermierilor și unităților zootehnice să înregistreze electronic mișcările animalelor și evenimentele legate de sănătatea acestora.

Un alt impact important asupra sectorului public va fi necesitatea de formare continuă a personalului ANSA, care va trebui să opereze noile sisteme și să monitorizeze implementarea corectă a procedurilor de trasabilitate.

Digitalizarea completă a proceselor va simplifica raportările, reducând necesitatea utilizării documentelor tipărite și îmbunătățind rapiditatea cu care sunt analizate datele.

ANSA va trebui să-și extindă capacitatea de inspecție și monitorizare pentru a asigura conformitatea cu noile cerințe europene, cum ar fi trasabilitatea completă a animalelor și ouălor de incubație.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului va genera costuri pentru ANSA în extinderea SIA RSA.

Aceste costuri vor fi parțial acoperite din bugetul ANSA și din fondurile externe, inclusiv programele UE destinate sprijinirii digitalizării în sectorul veterinar, vor fi accesate pentru a acoperi orice eventuale costuri suplimentare neprevăzute.

Implementarea proiectului va genera costuri pentru dezvoltarea infrastructurii digitale, formarea personalului și mentenanța sistemului informațional. Aceste costuri vor fi gestionate prin alocarea resurselor ale ANSA și accesarea fondurilor europene disponibile pentru sprijinirea digitalizării sectorului veterinar.

ANSA va moderniza și va extinde SIA RSA care să asigure colectarea și monitorizarea datelor privind mișcările animalelor.

Formarea personalului pentru utilizarea și gestionarea sistemului va necesita resurse financiare suplimentare, fiind necesară pregătirea continuă a inspectorilor responsabili și crearea soldurilor suplimentare.

După implementare, sistemul va necesita mentenanță și actualizări constante pentru a asigura funcționarea optimă. ANSA va aloca fonduri pentru mentenanță, fără a necesita majorări semnificative ale bugetului.

Componenta	Cost estimat (lei)	Perioada
Dezvoltarea sistemului de trasabilitate	500.000	primii doi ani (2025-2026)
Formare și actualizare personal	100.000/an	anual, începând cu implementare
Mentenanța și actualizare sistem	150.000/an	anual, după implementare

ANSA va gestiona o parte semnificativă din costuri prin realocarea bugetului existent, evitând astfel presiuni suplimentare asupra bugetului public. Această strategie va permite implementarea regulamentului cu costuri limitate.

Costurile de implementare și întreținere a sistemului digital de trasabilitate vor fi compensate prin eficientizarea activităților ANSA, îmbunătățirea controlului asupra sănătății animalelor și accesul extins al produselor pe piața europeană. Resursele existente ale ANSA vor permite menținerea unor costuri de operare sustenabile, iar eventualele economii generate de o mai bună gestionare a sănătății animalelor vor contribui la creșterea veniturilor din exporturi zootehnice.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Pentru fermieri și operatorii din sectorul zootehnic, implementarea proiectului va impune anumite costuri de conformare, însă aceste costuri vor fi compensate pe termen lung prin accesul extins la piețele internaționale, în special pe piața europeană.

Incubatoarele și unitățile care dețin animale terestre vor trebui să se conformeze noilor standarde de igienă, siguranță și bunăstare animală.

Conform datelor din anii 2021-2023, se estimează că aceste costuri vor crește costurile de operare ale fermierilor cu 10-15%. Cu toate acestea, pe termen lung, aceste investiții vor contribui la:

- Creșterea competitivității produselor pe piețele internaționale;
- Reducerea mortalității animalelor datorită monitorizării și trasabilității îmbunătățite;
- Îmbunătățirea calității produselor, ceea ce va crește cererea pe piețele externe.

4.4. Impactul social

Implementarea proiectului va avea un impact social pozitiv pe termen lung, în special asupra sănătății publice și siguranței alimentare. Prin îmbunătățirea trasabilității și controlului unităților zootehnice și a incubatoarelor, va fi redus riscul răspândirii bolilor zoonotice, ceea ce va proteja atât fermierii, cât și consumatorii.

Pe termen scurt, fermierii și operatorii economici vor trebui să facă față costurilor de conformare, dar pe termen lung, acest regulament va contribui la:

- Îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru angajații din sectorul zootehnic;
- Creșterea oportunităților de angajare în sectorul inspecției și monitorizării, datorită extinderii capacităților ANSA;

- Îmbunătățirea calității vieții pentru fermieri prin accesul la piețe internaționale și creșterea veniturilor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Pentru implementarea sistemului de trasabilitate, vor fi necesare colectarea și stocarea anumitor date cu caracter personal, cum ar fi informațiile despre fermieri, operatori economici și personalul implicat în monitorizarea și controlul unităților zootehnice și a incubatoarelor. ANSA va fi responsabilă de protejarea acestor date, conform legislației naționale și europene privind protecția datelor.

Măsuri de protecție a datelor vor fi implementate pentru a preveni abuzurile și accesul neautorizat la datele sensibile.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Regulamentul nu prezintă un impact specific asupra echității și egalității de gen, dar va oferi șanse egale tuturor fermierilor și operatorilor economici să se conformeze normelor europene. De asemenea, prin crearea de locuri de muncă în domeniul inspecțiilor și monitorizării, regulamentul poate contribui la promovarea egalității de șanse în sectorul zootehnic.

4.5. Impactul asupra mediului

Prezenta hotărâre va avea un impact pozitiv asupra mediului, prin implementarea unor standarde stricte de gestionare și trasabilitate a animalelor și a ouălor pentru incubatie. Trasabilitatea îmbunătățită va permite identificarea rapidă a surselor de contaminare sau poluare, ceea ce va reduce riscurile pentru ecosistemele locale.

De asemenea, proiectul va contribui la reducerea emisiilor de carbon prin modernizarea unităților zootehnice și a incubatoarelor, care vor trebui să implementeze măsuri de eficiență energetică și practici sustenabile.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Pe termen lung, implementarea prezentei hotărâri va aduce beneficii semnificative pentru economia zootehnică a Republicii Moldova. Conform estimărilor din 2021-2023, implementarea regulamentului va contribui la creșterea exporturilor de produse zootehnice cu aproximativ 5-7% anual, datorită alinamentului la standardele europene.

Prin consolidarea capacităților ANSA și îmbunătățirea standardelor de trasabilitate și siguranță alimentară, Moldova va putea accesa piețe noi și va putea îmbunătăți relațiile comerciale cu Uniunea Europeană. Fermierii și operatorii economici vor beneficia de o mai mare predictibilitate și siguranță în activitatea lor, ceea ce va contribui la creșterea investițiilor și la modernizarea sectorului zootehnic național.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul transpune în totalitate Regulamentul Delegat (UE) 2019/2035 și Regulament de punere a aplicare (UE) 2021/520, asigurând astfel compatibilitatea legislației naționale cu cerințele europene. Aceste reglementări sunt fundamentale pentru facilitarea comerțului internațional și pentru îmbunătățirea normelor de sănătate animală. Pentru transpunerea completă a regulamentului în legislația națională, următoarele măsuri normative sunt necesare:

- Actualizarea legislației privind sănătatea animalelor și trasabilitatea animalelor terestre și a ouălor pentru incubatie, incluzând prevederi clare referitoare la trasabilitatea completă, autorizarea și monitorizarea unităților zootehnice și a incubatoarelor.
- Crearea unui sistem național de trasabilitate digitalizată, care să fie compatibil cu cerințele UE pentru urmărirea și gestionarea datelor legate de animale și produse de reproducere.
- Introducerea de noi standarde pentru igienă, bunăstarea animalelor și gestionarea riscurilor sanitare în cadrul unităților care dețin animale terestre și incubatoare.

Aceste măsuri sunt necesare pentru a asigura conformitatea cu Legea nr.196/2024, care stabilește normele de bază pentru sănătatea animalelor și prevenirea bolilor transfrontaliere, și cu Regulamentul (UE) 2019/2035 și Regulament (UE) 2021/520, care completează aceste norme, oferind un cadru clar pentru trasabilitatea și autorizarea unităților zootehnice.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Pentru implementarea completă a legislației europene, Republica Moldova va trebui să adopte următoarele măsuri:

- Elaborarea actelor normative secundare, sub formă de instrucțiuni sau norme tehnice, pentru a detalia modalitățile de implementare a cerințelor legate de trasabilitate și autorizare. Acest regulament va detalia aspecte precum procedurile de autorizare, standardele tehnice pentru trasabilitate și criteriile de evaluare a conformității unităților.
- Dezvoltarea SIA RSA și formarea personalului implicat în gestionarea acestui sistem. Aceste măsuri vor crea cadrul juridic intern necesar pentru ca autoritățile din Moldova să poată implementa și monitoriza în mod eficient cerințele impuse de legislația UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art.9 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare începând cu data de 12 iulie 2024, anunțul a fost publicat pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare la compartimentul „Transparența decizională”, rubrica „Proiecte de documente” și pe portalul - <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-de-guvern-pentru-aprobarea-normei-privind-unitatile-care-detin-animale-terestre-si-incubatoare-si-trasabilitatea-anumitor-animale-terestre-detinute-si-a-oualor-pentru-incubatie/13011>

Pentru a asigura transparența și participarea tuturor părților interesate, proiectul actului normativ va fi supus procesului de avizare și consultare publică. Acest proces va implica:

- Consultarea fermierilor și operatorilor economici care activează în sectorul zootehnic și al incubatoarelor
- Consultarea cu organizațiile profesionale din domeniul zootehnic și al sănătății animale, pentru a asigura că noile cerințe sunt clare, realizabile și echitabile pentru toți operatorii implicați.

În vederea respectării prevederilor legislației în vigoare proiectele urmează a fi supuse avizării și consultării publice cu autoritățile publice și asociațiile de profil, conform prevederilor art. 32 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, fiind plasat pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare www.maia.gov.md la compartimentul Transparență decizională/ Proiecte de documente.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție în conformitate cu art. 36 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul urmează a fi supus expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației în conformitate cu art. 35 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției în conformitate cu art. 37 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de act normativ va fi încorporat în cadrul legislativ național prin:

- Completarea și ajustarea Sistemul *Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Animalelor”* (SIA „RSA”), care va permite colectarea și monitorizarea datelor legate de trasabilitatea animalelor terestre și a ouălor de incubație.

Aceste modificări vor asigura coerența legislației naționale cu cerințele europene și vor facilita punerea în aplicare a proiectului în toate unitățile vizate.

Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 08.05.2026, data intrării în vigoare a Legii nr.196/2024 privind sănătatea animală.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a implementa cu succes prevederile proiectului, sunt necesare următoarele măsuri:

1. Formarea personalului ANSA: Inspectorii și alți angajați implicați în monitorizarea și controlul unităților zootehnice și a incubatoarelor vor primi instruire specifică privind noile cerințe de trasabilitate și sănătate animală.

2. Dezvoltarea SIA RSA pentru colectarea și gestionarea datelor legate de trasabilitatea animalelor și a ouălor de incubație. Acest sistem va permite urmărirea completă a

animalelor și produselor, reducând riscurile de pierdere a datelor și îmbunătățind eficiența inspecțiilor.

3. Campanii de informare și educare: Fermierii și operatorii economici din sectorul zootehnic vor beneficia de campanii de informare și ateliere de lucru privind noile cerințe legislative, pentru a asigura conformarea la standardele europene.

4. Monitorizare și inspecții periodice: ANSA va organiza inspecții regulate pentru a verifica conformitatea unităților zootehnice și a incubatoarelor cu noile cerințe. Aceste inspecții vor include evaluări ale sistemelor de trasabilitate și bunăstare animală.

Implementarea acestor măsuri va asigura conformitatea Republicii Moldova cu cerințele UE și va contribui la dezvoltarea unui sector zootehnic modern, competitiv și sustenabil.

Secretar de Stat

Iurie SCRIPNIC